

Advent na Venkovských památkách

Jihočeská Silva Nortica

Vás zve na návštěvu adventu na Venkovských památkách v jižních Čechách a na Vysočině

- ❖ **Hrad Velešín** - 26. 12. 2022 (10-15 hodin) – akce „Medovina na hradě Velešín 2022“ (16. ročník setkání v předhradí původního hradu na Malši)
- ❖ **Kantůrkův dům ve Velešíně - Rožmberská lazebná** - 11. 12. 2022 - 6. 1. 2023 (14-17 hodin) – akce „Rouhův velešínský betlém 2022“ (16. ročník adventní výstavy rozmanitých lidových betlémů spolu s ukázkou vánoční výzdoby)
- ❖ **Muzeum středního Pootaví** - 23. 11. - 26. 12. 2022 – akce „Půjdem spolu do Betléma“ (výstava betlémů, výroba slaměných ozdob, předvánoční pečení)
- ❖ **Pohádková kovárna Selibov** - 10.-11. 12., 17.-18. 12., 27.-30. 12. 2022 (11-16 hodin) – akce „Vánoční Pohádková kovárna“ (vánoční výstava ozdob z různých přírodních materiálů, ukázka betlémů i andělské scenerie, přehlídka českých vánočních zvyků a tradic, k dispozici tvořivá dílnička, 18. 12. 2022 živý betlém)
- ❖ **Selské muzeum Michalův statek v Pohledí** - 7.-18. 12. 2022 – akce „Staročeské Vánoce na Michalově statku“ (ukázky výzdoby, obyčejů a některých zimních prací na selské usedlosti, folklorní vystoupení, představení drobných řemesel, prodej vánočních výrobků)
- ❖ **Muzeum Vysočiny - Schumpeterův dům, Třešť** - 26. 12. 2022 – 2. 2. 2023 – akce „Betlémská cesta městem Třešť 2023“ (expozice tradičních betlémů v třešťských domácnostech, v kostele sv. Kateřiny nebo i na zámku Třešť)
- ❖ **Skanzen Zichpíl, Humpolec** - 17. 12. 2022 (10-16 hodin) - akce „Jak chutnaly svátky na Zichpíli“ (pozvání ke štědrovečernímu stolu našich předků s ukázkou starých zvyků a pokrmů s ochutnávkou)
- ❖ **Humpolec - Zřícenina hradu Orlík** - 31. 12. 2022 (13-15 hodin) - „Silvestr na zřícenině hradu Orlík nad Humpolcem“ (vydejte se na zajímavý výlet s názvem Silvestrovské rozhledy – ohlédnutí za končícím rokem a výhled do nového roku z rozhledny na věži)

Projekt č. ATCZ249 „Venkovské památky/Ländliche Denkmäler“ je podpořen přeshraničním programem INTERREG V-A Rakousko-CR 2014-2020. Více na www.venkovskepamatky.cz.

Interreg
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

Příběh Zemské cesty

Od úsvitu dějin lidé putovali okolo vodních toků, které jim poskytovaly zásobárnu vody pro sebe a zvířata, ryby a tvorové okolo řeky vytvářely nepřebernou zásobárnu živých konzerv. Dobře situované řeky a potoky se tak proměňovaly ve starověké dálnice, po kterých se migrovalo z jihu na sever, z východu na západ a obráceně, dopravovalo se zboží, pochodovala vojska.

Nejvýznamnějším tokem v centrální Evropě byl Dunaj, jehož břehy lemoval těžko přístupný hustý les od Baltského moře k Balatonu, široký dvě stě kilometrů, Římané pojmenovaný Silva Nortica, Severní les. Římským legionářům trvalo deset dnů, než tuto přírodní bariéru mezi Západem a Východem dokázali překonat. Stezky za levým břehem Dunaje vedoucí okolo místních řek Vltavy a Malše se časem proměňovaly v cesty spojující Čechy a Rakousko, vznikaly na nich brody, mosty, vesnice a města, stával se z nich důležitý článek středověké ekonomiky především díky vybraní mýta a cla.

Obchodní karavany a poutníky zejména v odlehlých místech při zemských hranicích bylo třeba chránit, a tak panovníci a lokální feudálové při cestě stavěli tvrze, hrady, vojenské pevnosti, přičemž se mnohdy bohužel ochrannářský, strážní záměr převtělával do loupeživých choutek. Od těch časů uplynulo stovky let a dnes díky nadšení, a tak trochu romantickému vidění světa, desítek aktivních lidí se tyto zapomenuté stezky a cesty obnovují, ožívují včetně jejich strážních sídel, po kterých se již nepřesunují obchodní karavany, ale po zážitcích toužící turisté. Díky obnově zbytků hradů a tvrzí se postupně na staré zemské cestě nabízejí nová ubytování v penzionech a hotýlcích, významu se dostává opomíjeným zajímavostem a zvládnutem na trase.

Zemská cesta spojující Čechy a Rakousko je určena především pro pěší a v součtu měří lehce přes dvě stě kilometrů. Na české straně vzniklo sdružení Hradů na Malši, které postupně, jako když se navlékají korálky, oživuje hrady Velešín, Pořešín, Sokolč, Louzek a tvrz Tichá (u Pořešína a Tiché došlo k záchraně objektů i s vybudováním sympatických hradních muzeí).

Co spojuje české hrady na Malši? Vedle řeky Malše je to 13. století s mocnými Přemyslenci, lokální feudálové, Bavorové ze Strakonice se šipkou v erbu a Rožmberkové s proslulým padělatelem listin Oldřichem II. z Rožmberka, který jako první v Čechách pochopil, že více získá (tj. ukradne) s dobře nabroušeným brkem než s vytaseným mečem, a to vše v zájmu bezpečnosti a spravedlnosti při potírání loupeživých rytířů.

Nejsevernějším hradem na Malši chránící jižní hranici Českého království je Velešín. Z bývalého hradu mnoho nevidíme, ale můžeme si prohlédnout město Velešín, nedalekou koněspřežku a připomenout pověst o hladově cikánce, která prosila dělníky stavějící hrad o kousek chleba, ale ti se jí jen vysmívali a když ji nychtyali, jak prohlédává jejich odložené věci, tak ji zazdili do základů hradu, ze kterých se ozývá její zoufalý pláč.

Dalším hradem je Pořešín, který skutečně v posledních deseti letech povstal z trosk a rozvalin a může se pyšnit originálním hradním muzeem a bohatým kulturním a společenským životem. Takřka novozákonní rozměry má legenda, s tímto hradem spojená. Pán z Pořešína, loupeživý rytíř si se svými druhy po krvavých mordech umýval ruce v kamenné prohlubni nad řekou, aby si očistil ruce jako bibličky Pilát. Kamenu se říkalo krvavá mísa. Když byl hrad dobyt, skončil tento lapka ve svíslé poloze na plané hrušce podobně jako zrádný Jidáš na švestce. Jeho duši nebylo dopřáno klidu, a tak neustále bloudí okolo hradu.

Jižněji položený hrad Sokolč asi nejvíce proslavil padělatelský příběh spojený s Oldřichem II. z Rožmberka. První

listinou si Rožmberk přisvojil hrad na základě vymyšleného majetnického práva uděleného Přemyslem Otakarem II. v roce 1264 a druhou listinou si toto vymyšlené právo potvrdil věnováním hradu králem Janem Lucemburským v roce 1333.

V okolí dalšího hradu Louzek si zalapoval i náš budoucí slavný vojévůdce Jan Žižka z Trocnova. Velice zajímavá pověst je spojována s posledním majitelem, který byl prý velice krutý a zlý. Jednou o Vánocích se mu snažil domluvit starý poutník putující od svatého hrobu z Jeruzaléma, ale za moralizování se mu dostalo krutého trestu. Skončil ve vězení, kde ho umožřili jedovatí hadi. Po jeho smrti se hadi rozlezi po okolí a našli si i kruté rytíře, kterého rozežrali.

Posledním hradem na české straně Malše je tvrz Tichá, kterou z trosk vyhrabala a znovu oživila parta nadšenců okolo Radka Kocandy. Její příběh je o původní zemské pevnosti, přes správní sídlo, pobělohorský konfiskát, pivovar, pastevecké družstvo až ke státnímu statku po roce 1948. Ale to se již blížíme na rakouskou stranu Malše, kde na nás čekají další hrady, příběhy a turistické zážitky.

Mgr. Jan Zeman, starosta obce Boršov nad Vltavou

Tvrz Tichá